

جامعه و ابعاد اخلاقی
پرونده سوپر استار

حامد خانجانی

دانش آموخته فلسفه اخلاق

در روزهای گذشته، پرونده قضایی یک بازیگر و فوتبالیست سابق، به یکی از پروکشت ترین موضوعات در فضای رسانه‌ای و اجتماعی ایران تبدیل شده است. این پرونده که حول محور اتهامی سنگین می چرخد، نه تنها سرنوشت دو فرد، که وجدان اخلاقی جامعه را نیز در ترازوی قضاوت گذاشته است. دلیل شدت واکنش‌ها؛ به معنای نمادین، بار اخلاقی و تبعات روانی- اجتماعی که موضوع این پرونده دارد بازی می‌کند. ماجرا از شکایت یک هنر جوی بازیگری آغاز شد که ادعا کرد، با وعده همکاری هنری به منزل متهم رفته و در آنجا مورد تجاوز قرار گرفته است. به گفته شاکي، پزشکی قانونی بلافاصله پس از واقعه، وقوع «تجاوز و ضرب و جرح» را تایید کرده است. متهم ۲۹ مهر ماه بازداشت و روانه زندان شد. پنج روز بعد، با قرار وثیقه آزاد و دو روز بعد از آن، از کشور خارج شد. او با انتشار بیانه‌ای، تمام اتهامات را رد کرد و پرونده را ساختگی و کذب خواند. روزنامه «هم‌میهن» ششم آبان ماه گفت‌وگویی با شاکي این پرونده منتشر کرد که منجر به مسودشدن سایت این روزنامه شد. این پرونده، ابعاد اخلاقی پیچیده‌ای دارد که فراتر از رسیدگی قضایی، جامعه و رسانه‌ها را به چالش می کشد. یکی از تلخ‌ترین واکنش‌ها در فضای مجازی و حتی برخی رسانه‌ها، «قربانی‌نکوهی» است. با انتشار خبر، واکنش‌هایی مانند «چرا به خانه او رفتی؟»، «حتماً دنبال پول بوده» یا «برای سوپر استار پاپوش دوخته‌اند» به سرعت منتشر شد. این رویکرد، همدلی و حمایت از فردی را که جرأت به خرج داده و شکایت کرده، به حاشیه می‌برد و فضایی از ترس و سکوت برای سایر قربانیان بالقوه ایجاد می‌کند.

درس‌وی دیگر، بازیگر مطرح با اتهامی بسیار سنگین روبه‌روست که در صورت اثبات شدن، حیثیت و زندگی حرفه‌ای او را برای همیشه نابود می‌کند. براساس اصل مهم «برائت»، هر متهمی تا زمانی که جرم‌اش در دادگاه صالح به اثبات نرسد، بی‌گناه محسوب می‌شود. باین وجود شهرت بازیگر باعث شد تا نام و اتهام او پیش از هر حکمی، به طور گسترده در رسانه‌ها منتشر شود. این موضوع، حق بر خوداری از یک دادرس‌ی عادلانه و به دور از حاشیه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. جامعه اخلاقی، جامعه‌ای است که در عین همدلی با شاکي، بر رعایت حقوق متهم نیز تأکید می‌ورزد و تشکیل «دادگاه خیابانی» و صدور حکم براساس شایعات را جایز نمی‌شمارد. این پرونده، شکاف قدرت بین چهره‌ای سرشناس و یک تازه‌کار آرزومند را نشان می‌دهد. وقتی فردی از موقعیت اجتماعی و نفوذ خود برای ایجاد فرصت استفاده می‌کند، بار مسئولیت اخلاقی او سنگین‌تر می‌شود. از سوی دیگر، سیستم قضایی موظف است با کوچک‌ترین خدش‌های به روند رسیدگی به اتهام چهره‌های مشهور مقابله کند. اگر ثابت شود فردی از اعتماد و موقعیت آسیب‌پذیر دیگری سوءاستفاده کرده، باید با او به عنوان «درس عبرتی» برای دیگران بر خورد شود. در مقابل، اگر ثابت شود که از شهرت و موقعیت کسی به ناحق سوءاستفاده شده، باید به همان اندازه برای اعاده حیثیت او تلاش کرد.

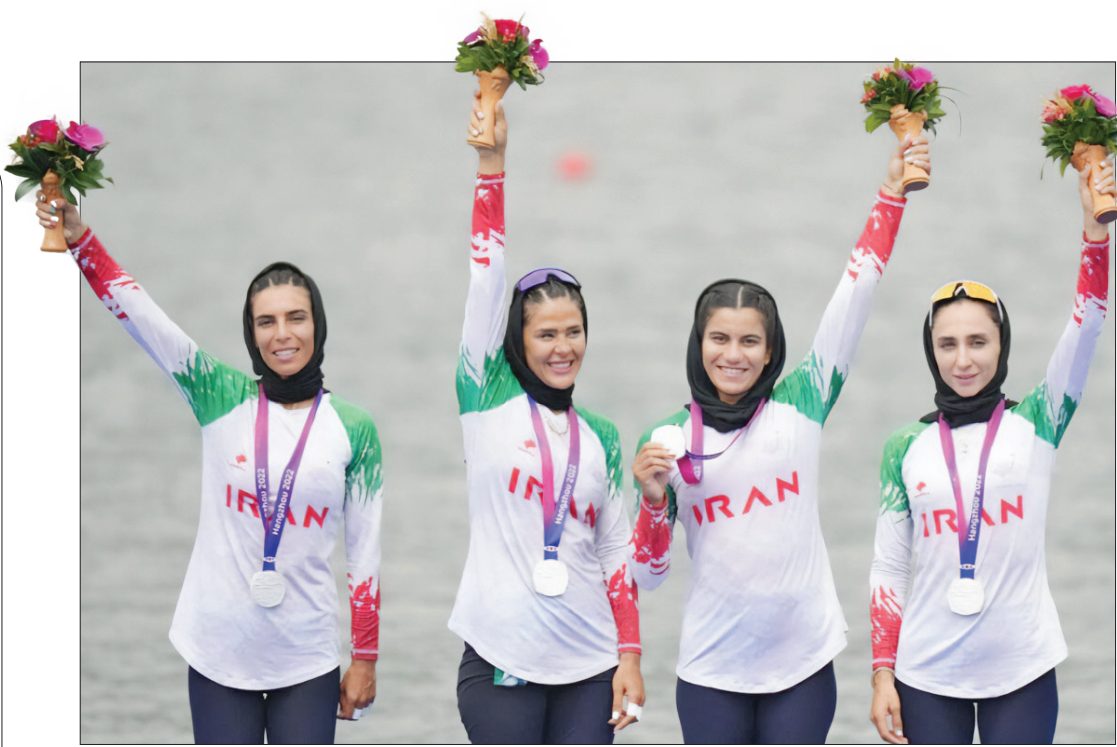
رسانه‌ها در این میان موضوع آزار جنسی را- که غالباً در سکوت و پنهانکاری می‌ماند- به بحثی عمومی تبدیل کردند. مسئولیت اخلاقی رسانه‌ها، رعایت تعادل میان حق مردم برای دانستن و حقوق قانونی و حریم خصوصی شاکي و متهم است. آنها باید به جای دامن‌زدن به جنجال، به روشنگری و ترویج فرهنگ شفافیت و عدالت خواهی کمک کنند. روزنامه «هم‌میهن» در این مسیر گام نهاد، اما به نظر جریان‌ی از نفوذ در ساختار قدرت و قضا، این شفافیت و عدالت خواهی را بر نمی‌تابد. پرونده یادشده، چه به حکم برائت بیانجامد و چه به محکومیت، یک ترازوی انسانی است. این ماجرا آینه‌ای است که جامعه ایرانی را با مسائل اخلاقی روبه‌رو می‌کند. در مواجهه با ادعای آزار جنسی، فارغ از کلیشه‌های جنسیتی، ابتدا باید با قربانی احتمالی همدلی کرد و اصل برائت را برای متهم، حتی اگر چهره‌ای مشهور باشد، محترم شمرد و حکم نهایی را به قاضی سپرد. تأمل در این مسائل، نشان دهنده بلوغ اخلاقی جامعه است. جامعه‌ای که در آن، نه قدرت و شهرت بتواند مانع اجرای عدالت شود و نه فضای مجازی و رسانه‌ها، جایگزین دادگاه صالح گردد. اخلاق، جست‌وجویی جمعی برای یافتن راه‌های بهتر زیستن با یکدیگر است.

در نهایت این پرونده، صرف نظر از نتیجه قضایی آن، فرصتی است برای اندیشیدن به این پرسش: ما به عنوان یک جامعه، چگونه می‌خواهیم با آسیب‌پذیرترین اعضای خود- چه شاکي، چه متهم- رفتار کنیم؟

۲۴ ساعت
24 HOURShammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

• صاحب امتیاز و مدیر مسئول: غلامحسین کرباسچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیو • دبیر آنلاین: شبنم رحمتی
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمین منتظری (دیپلماسی و بین الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیر اداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

• تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۵۵ • تحریریه: ۸۸۷۳۵۲۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۵۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۵۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۵۲۱۰۶۱۹۳۳۵۵۵

درخشش دختران ایران

بررسی عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی

سپهر خرمی

گزارشگر ورزشی هم‌میهن

کاروان جوانان ایران با عملکردی خیره‌کننده در بحرین، ورزش کشورمان را برای آینده امیدوار کرد؛ کاروانی که با شعار «سفیران امید» در ۲۲ رشته ورزشی در این مسابقات شرکت کرد، عملکرد خوبی از خود ثبت کرد و برای نخستین بار رکورد تاریخی مدال‌های طلای کاروان ایران در سطح بازی‌های آسیایی جوانان را شکست. در پایان این مسابقات ایران با ۲۲ مدال طلا، ۱۸ نقره و ۳۶ برنز و با ۱۶ پله صعود نسبت به دوره قبل، به رده چهارم جدول مدالی رسید و رکورد قبلی خود را بهبود بخشید. ایران پیش از این در دو دوره گذشته بازی‌های آسیایی جوانان نتایج معمولی را ثبت کرده بود، طوری که اصلاً جزو پنج تیم نخست هم نبود. در دوره‌ی اول در سنگاپور در سال ۲۰۰۹، ایران در ۹ رشته شرکت کرده و نتایج متفاوتی را رقم زده بود. در اولین دوره، با کسب فقط یک مدال طلا در جایگاه یازدهم قرار گرفت. در این گزارش قصد داریم نتایجی که شگفت‌انگیز تلقی می‌شوند را بررسی کنیم.

▼ نایب قهرمانی فوتبال با ثقل حرف؟

تیم ملی فوتبال جوانان ایران با عملکردی خیره‌کننده تا پای فینال همه را به خود امیدوار کرد. همه چیز خوب پیش می‌رفت تا اینکه در دیدار پایانی مقابل افغانستان که به عقیده کارشناسان، بازیکن بزرگسال در ترکیب خود داشت، شکست را پذیرا شد و به مدال نقره رسید. این نتیجه در حالی رقم خورد که ایران پیش از تورنمنت و این بازی با ارائه مدارکی درخشان در سن برخی بازیکنان حریف را به کمیته برگزاری اعلام کرده بود و با وجود ممانعت از بازی چند بازیکن حریف، همچنان به وجود نفراتی از این تیم در فینال معترض بود. گفتنی است، پایان این بازی نیز با درگیری همراه بود. علی صاعی، سرمربی تیم زیر ۱۶ ساله‌های ایران، بعد از دیدار پایانی در نشست خبری با انتقاد از رفتار نا جوانمردانه تیم ملی افغانستان، از مردم هم عذرخواهی کرد: «ما در سه مسابقه نخست، ۲۲ گل زدیم و دنبال قهرمانی بودیم تا دل مردم ایران را شاد کنیم اما همانطور که پیش از حضور در بحرین نیز اشاره کرده بودم، تیم‌هایی مثل افغانستان روح جوانمردی را رعایت نمی‌کنند و از بازیکنان بزرگسال استفاده می‌کنند. در این مسابقات، سیستمی برای راستی آزمایی سن بازیکنان وجود ندارد و استناد تنها به مدارک ملی هر کشور است. بازیکنان تیم افغانستان، آشکارا از شرایط سنی بالاتری برخوردار بودند. ما هم می‌توانستیم چنین کاری انجام دهیم، اما نگاه ما به آینده و پشتوانه‌سازی برای تیم ملی است، نه بردن یک تورنمنت با جعل واقعیت.» گفتنی است، تیم ملی فوتبال ایران در این رقابت‌ها در سه مسابقه نخست، ۲۲ بار گلزنی کرد که نشان داد، می‌توان برای آینده روی بازیکنان تیم علی صاعی حساس و پخته‌ای باز کرد. آن‌ها از تکنیک قابل توجهی برخوردار بودند و از هم‌هم‌رو رسانه‌های بحرینی از تولد یک تیم قدرتمند فوتبال برای ایران خبر دادند.

▼ شگفتی‌سازی دختران هندبالیست

کمتر کسی تصور می‌کرد که دختران هندبالیست ایرانی، بدون شکست قهرمانی را به ایران بیاورند اما این شگفتی هم رخ داد. هندبال دختران ایران در آخرین دیدار خود در بازی‌های آسیایی جوانان در بحرین، با پیروزی برابر هنگ کنگ و با کسب شش پیروزی پی‌درپی، قهرمان بلامناع این رقابت‌ها شد. تیم ملی دختران ایران که تا پیش از فینال، همه‌ی رقبا را شکست داده بود، در دیدار آخر خود با حساب ۲۶ بر ۲۱ از سد هنگ کنگ قدرتمند عبور کرد و طلایی شد. گفتنی است، تیم ملی زنان ایران در اولین دیدارشان در بحرین دست به یک شگفتی

خارق العاده زدند و موفق شدند تیم قدرتمند چین که در سال ۲۰۲۵ به مقام قهرمانی رسیده بود را شکست دهند. این اولین بُرد تاریخ هندبال بانوان ایران برابر چین بود که با اقتدار و شگفت‌انگیز رقم خورد. نکته مهم این دیدار، عکس العمل‌های فوق العاده زهرا افشاری درون دروازه بود که با راه‌مانع گلزنی مهاجمان قدرتمند چین شد و تحسین چندباره گزارشگر بحرینی این بازی را در پی داشت. رقابت‌های بخش دختران تیم‌های ایران، چین، هند، قزاقستان، هنگ کنگ، ازبکستان و تایلند به صورت دوره‌ای با یکدیگر برای کسب مدال رقابت کردند و تیم دختران ایران با شش برتری به عنوان قهرمانی رسید. مریم رضائیان، عزت‌الله زمگر، خدیجه قانع، شهیدا فلاحی و اکرم حبیب‌لو نیز کادر تیم ملی هندبال دختران ایران را تشکیل می‌دادند. سومین دوره بازی‌های آسیایی جوانان، ۳۰ مهر ماه با برگزاری مراسم افتتاحیه به‌طور رسمی آغاز می‌شود و ۹ آبان ماه آخرین روز مسابقات بود.

▼ فوئال طلایی زنان

فاطمه شریف، سرانجام رنگ طلایی را در دوران مربیگری خود دید. سرمربی تیم ملی دختران ایران که در زمان بازی‌اش به مهندس معروف بود، حالا توانست اولین قهرمانی‌اش را در کارنامه مربیگری‌اش ثبت کند. فاطمه شریف، با بدشکلی در دوران مربیگری خود، یا نایب قهرمان شده بود یا به مقام سوم رسیده بود اما این بار با تلاش مجموعه فوئال، روی سکوی قهرمانی ایستاد. تیم ملی دختران فوتبال ایران حدود شش ماه قبل برای بازی‌های آسیایی جوانان بحرین تشکیل شد و هدایت تیم به فاطمه شریف سپرده شد. فدراسیون طی این شش ماه، اردوهای منظمی را برگزار کرد تا شش ماه طلایی برای دختران فوتسالیست برای موفقیت رقم بخورد. در این مسابقات علاوه بر ایران، چین، چین تایپه، هنگ کنگ و بحرین هم حضور داشتند که در یک گروه به مصاف هم رفتند و چهار تیم اول، دوباره در نیمه‌نهایی به مصاف هم رفتند. ایران در نیمه‌نهایی توانست چین تایپه را در ضربات پنالتی شکست دهد و در فینال هم چین را در ضربات پنالتی شکست داد تا به صورت میلی‌متری قهرمان شود؛ طلایی که به جایگاه ایران در رده‌بندی کلی بازی‌ها هم کمک کرد. بعد از انتخاب فاطمه شریف، بسیاری حضور او را عقبگرد برای فوتسال زنان قلمداد کردند، اما هر مربی‌ای می‌تواند با عملکرد خود، پاسخ منتقدان را بدهد. او تلاش کرد و بازیکنان و فدراسیون نیز در کنار او ایستادند تا بهترین نتیجه در مسابقات آسیایی بحرین با قهرمانی رقم بخورد. فاطمه شریف در سال‌های مربیگری‌اش در لیگ برتر فوتسال، چندبار مقام نایب قهرمانی و یک‌بار مقام سومی را کسب کرده؛ اما بالاخره قهرمانی را هم تجربه کرد.

▼ مدال برنز بدون برد

شاید همیشه قرار نیست مدال‌ها با سختی به‌دست بیایند. صحبت از مدال برنز در بوکس زنان است. یکی از مدال‌های ایران اما بی‌اغراق با خوش اقبالی و خوش شناسی کاروان ایران به‌دست آمد. فاطمه رستگار در رقابت‌های وزن ۸۰+ کیلوگرم بوکس بازی‌های آسیایی جوانان در منامه بحرین و در مرحله نیمه‌نهایی، به مصاف النورا کانگبیرت از قزاقستان رفت و با قبول شکست برابر این حریف به مدال برنز رسید. رستگار که در این مسابقه با پیراهن، دستکش و کلاه آبی مبارزه می‌کرد، در سه راند بازی را باخت. او با وجود اینکه بردی نداشت اما به دلیل تعداد کم شرکت‌کنندگان، به مدال برنز مشترک رسید تا نخستین مدال بوکس دختران ایران در رویدادهای بین‌المللی به‌دست آید. در هر صورت ورزشکار جوان ایران تلاش‌اش را کرد، اما نبود رقبا باعث شد تا او بدون پیروزی، در جایگاه سوم قرار بگیرد. در نهایت اما ۲۲ مدال طلا باعث شد تا آینده ورزش ایران، حداقل در کوتاه‌مدت، بسیار رویایی قلمداد شود. البته اگر مسئولان نیز به‌درستی برای این ورزشکاران برنامه‌ریزی کنند.

چهره

از پایه‌گذاران دوبله در ایران

۳۴ سال پیش در ۱۰ آبان ماه، بازیگر، صدابیشه و یکی از پایه‌گذاران دوبله در ایران درگذشت. هوشنگ بهشتی در سال ۱۳۰۲ در تهران به دنیا آمد و از همان جوانی عشق به هنر او را وارد دنیای هنرپیشگی کرد. او در سال ۱۳۲۰ از هنرستان هنرپیشگی تهران فارغ التحصیل شد، سپس در سال ۱۳۵۰ مدرک لیسانس سینما را از دانشکده هنرهای دراماتیک دریافت کرد. فعالیت بازیگری را از سال ۱۳۲۳ با بازی در تئاتر آغاز کرد، اما این حضورش در نمایش‌های رادیویی از سال ۱۳۳۰ بود که توانایی کم‌نظیرش در صدابیشگی را نشان داد. او یک سال بعد، با فیلم «جدال با شیطان» به کارگردانی حسین مدنی، وارد دنیای سینما شد و تا پایان عمرش در بیش از ۵۰ فیلم و هشت مجموعه تلویزیونی نقش آفرینی کرد. بهشتی در کنار بازیگری، از نخستین مدیران دوبلاژ در ایران بود و مدیریت دوبله‌ی آثاری چون «الک‌لک‌ها پرواز می‌کنند» (۱۹۵۷) را بر عهده داشت. گفته می‌شود که صدای نافذ و اجرای حرفه‌ای او در دوبلاژ، در شکل‌گیری و اعتبار این هنر در ایران نقش بسزایی داشت. آخرین حضورش در مجموعه تلویزیونی «این خانه دوراست» رقم خورد؛ مجموعه‌ای که هنگام بازی در آن، در ۱۰ آبان ماه ۱۳۷۰ درگذشت.

کتابخانه

طنز تلخ زندگی مدرن

کتاب «قانون جاذبه» نوشته ژان تولی به‌تازگی از سوی نشر چشمه منتشر شده است. در این رمان، طنز سیاه با نقد اجتماعی و روانشناسی انسان‌مدن ترکیب شده؛ به‌طوری‌که شخصیت‌های داستان در موقعیت‌هایی تلخ و پوچ، عمق زخم‌های روحی انسان را نمایان می‌کنند. «قانون جاذبه» نوشته‌ی ژان تولی، نویسنده و طنزنویس فرانسوی، زمانی است که مرز میان ترازوی و طنز را از میان می‌برد. تولی در این اثر همانند دیگر آثار مشهور خود، جهانی خلق می‌کند که انسان‌ها در آن بای معنایی،

کتاب: قانون جاذبه
نویسنده: ژان تولی
مترجم: زهرا قدیمی
انتشارات: چشمه

تنهایی و زوال اخلاقی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. شخصیت‌های داستان، با‌عالمی که در مرز پوچی و جنون قرار دارند، تصویری تلخ و خنده‌دار از زندگی مدرن ارائه می‌دهند و خواننده را در دنیایی ترکیبی از طنز سیاه، نقد اجتماعی و ژورفاندیشی روانی فرو می‌برد. همچنین نثر موجز و گفت‌وگوهای برقی آسای کتاب، تجربه‌ای خواندنی و درگیرکننده خلق می‌کنند. «قانون جاذبه» نه تنها تصویری از انسان معاصر است، بلکه آینه‌ای از جامعه‌ای نشان می‌دهد که اخلاق و معنا، جای خود را به سردی و بی‌تفاوتی داده‌اند. نشر چشمه، «قانون جاذبه» را در ۱۳۳ صفحه و به قیمت ۱۹۰ هزار تومان، با ترجمه زهرا قدیمی منتشر کرده است. خواندن آن برای علاقه‌مندان به طنز فلسفی و ادبیات انتقادی مدرن، گزینه مناسبی خواهد بود.

تاریخ

روز جهانی گیاه‌خواری

از سال ۱۹۹۴، روز اول نوامبر به‌عنوان روز جهانی گیاه‌خواری (Vegan Day) انتخاب شد و گیاه‌خواران سراسر جهان، در این روز و به‌طور کلی در ماه نوامبر، برنامه‌های متعددی برای تشویق انسان‌ها به تغذیه گیاه‌محور برگزار می‌کنند. وگانیزم در دهه اخیر بیش از پیش مورد توجه مردم جهان قرار گرفته است، اما از چنددهه گذشته تلاش‌های طرفداران این سبک غذایی گسترش یافته است. انجمن گیاه‌خواری در سال ۱۹۴۴ در لندن، به‌دست دوبالد واتسون تأسیس شد. او که فعال حقوق حیوانات بود، مخاطبانش را از مصرف محصولات لبنی پرهیز می‌داد. در ۵۰ سالگی افتتاح این انجمن نیز پیشنهاد نام‌گذاری این روز به‌عنوان روز جهانی وگان مطرح شد. البته برخی ریشه‌های گیاه‌خواری را حتی تا دوران باستان، ردیابی می‌کنند و گفته می‌شود که برای نمونه فیثاغورث، ریاضیدان و فیلسوف یونانی، گیاه‌خوار بوده است. البته باید به تفاوت میان رژیم‌های غذایی Vegetarian و Vegan نیز اشاره کرد. هر دو رژیم بر مصرف بیشتر مواد غذایی گیاهی تمرکز دارند، اما وجرتین‌ها اجازه دارند تخم‌مرغ، عسل و لبنیات مصرف کنند. وگان‌ها اما تمام ذلهای حیوانی یا محصولاتی را که منبع حیوانی دارند، از سبب تغذیه حذف می‌کنند.